

Uden dialog - ingen indsats

Etablering af vådområder kan resultere i langt større reduktioner af kvælstofudledning end de planlagte 9.000 tons årligt. Det var én af konklusionerne på temamødet: Vand og natur skaber synergier i forbindelse med KLs Teknik og Miljø-konference

/ Af Irene Brandt

"Om så man fjernede alle husdyr fra Limfjordens vandoplande, så ville man alligevel ikke nå reduktionsmålet for kvælstof i Limfjorden," sagde formanden for Limfjordsrådet, Poul Boesen på temamødet: Vand og natur skaber synergier i forbindelse med KLs Teknik og Miljø-konference. Sammen med formanden for Teknik- og Miljøudvalget i Ringkøbing-Skjern Kommune, Ole Kamp, fortalte han om de udfordringer kommunerne står over for i arbejdet med gennemførelsen af Grøn Vækst.

De 18 kommuner i Limfjordsrådet afgav fælles høringssvar - både i idé-fasen og ved den tekniske høring til vandplanen.

"Vi har engageret os i debatten om den fortsatte forsinkelse af vandplanerne og om anvendelsen af kvælstofvoter, som efter Limfjordsrådets mening er en gang bras! Vi er derfor meget tilfredse med at disse planer indtil videre er sendt i udvalg," sagde Poul Boesen og tilføjede, at han håber, kommunerne efterfølgende får god tid til at løse deres del af opgaven ordentligt.

Limfjorden

- Oplandet til Limfjorden udgør 1/6 af Danmark
- Oplandet til Limfjorden huser 1/5 af Danmarks husdyr (DE).
- Oplandet til Limfjorden bebos af 1/190 af Danmarks befolkning.
- Lidt over 1/3 af vådområdeindsatsen, der er aftalt i Grøn Vækst, skal finde sted i oplandet til Limfjorden.

Foto: Arne Magnussen/Scanpix

Mest for penge

Udgangspunktet for Grøn Vækst er at kvælstofreduktionen skal ske, hvor det er mest omkostningseffektivt. Samtidig skal der tages behørigt hensyn til, at indsatsen ikke skader natur omfattet af Naturbeskyttelseslovens §3 samt sårbare vandløb, der ikke må søpåvirkes.

"Derudover arbejder vi i Limfjordsrådet for, at indsatsen kommer til at styrke Natura 2000-Netværket, levestederne for de truede arter, de rekreative muligheder, de udpegede økologiske korridorer samt klimaindsatsen," fortalte Poul Boesen. For at sikre disse synergier vil der blive nedsat rådgivende følgegrupper med parter og organisationer.

Dialogen genetableret

"Set i lyset af at vandoplandsplanen skal være på plads senest 1. juni, er det klart, at denne proces vil blive forceret," sagde Poul Boesen og fortsatte:

"Dermed mangler vi tid til den dialog med lodsejerne, som er så

vigtig for et vellykket resultat. Da vandplanerne blev præsenteret, blev landbrugserhvervet meget frustreret. Den dag led den gode dialog, vi havde med erhvervet, i nogen grad skibsbrud. Siden har vi i Limfjordsrådet søgt at rette op på det. Vi har holdt et dialogmøde med samtlige landbrugsorganisationerne i området, hvor det lykkedes os at genoprette dialogen. Var dette ikke lykkedes, havde vi ikke haft nogen steder, hvor vi kunne gennemføre vådområdeindsatsen. Heldigvis kunne landbrugserhvervet godt se, at det bedste for alle er, at vi i fællesskab finder de bedste løsninger. Ville de ikke være med, ville kommunernes forsøg på at opnå resultater kuldsejle - derpå ville staten så træde til og trække en model ned over hovedet på os."

Kommunerne i Limfjordens vandopland har brugt ventetiden flittigt. De har tilsammen udpeget vådområder nok til at kunne nå resultatet mere end én gang, og forud for Limfjordsrådets møde 17.

maj, havde alle berørte lodsejere fået et personligt brev. Derudover er der skrevet pressemeddelelser om vandoplandsplanen og til efteråret er der planlagt lodsejerbesøg, naturvandring og flere nyhedsbreve.

"Vi satser på, at kvælstofkvoternes time out vil blive brugt til at arbejde med målrettede, arealspecifikke tiltag, så vi kan sætte ind dér, hvor vi opnår de bedste resultater. Vi skal også se på, om der er andre muligheder, end dem ministeriet har peget på. For eksempel har HedeDanmark foreslået at man forsyner alle drænanlæg med minirensningsanlæg - en løsning der angiveligt både vil give gode resultater og være billigere end andre tiltag," sagde Poul Boesen.

Det kan betale sig - for naturen

Formanden for Teknik- og Miljøudvalget i Ringkøbing-Skjern Kommune, Ole Kamp, var ikke i tvivl om, at forbedringer i vandmiljøet

ville række langt ud over vandkvaliteten i fjordene.

"Det er meget vigtigt, at vi får fjordene til at fungere igen. Sunde fjorde med mulighed for jagt og fiskeri er ét af de tilbud, vi har, som skal tiltrække nye borgere, der kan holde liv i vores kommune," sagde Ole Kamp. Han har i årtier fulgt udviklingen i vandkvaliteten i Ringkøbing Fjord, hvor sigtedybden stille og roligt er blevet øget i takt med at Vandmiljøplanerne har medført mindre udledning af kvælstof til fjorden.

"Jeg kan gå ned til mit eget vandløb og se, at det virker. Det er meget motiverende. Vi er ikke i mål; men vi er på vej," sagde Ole Kamp og tilføjede:

"Der er mange i Vestjylland, der spekulerer meget over, om indsatsen nu også kan 'betale' sig. Til dem og alle andre vil jeg bare sige, at om ikke for andet, så kan det betale sig for naturens."

I åerne i Ringkøbing Fjords vandopland fanges der i dag laks i et omfang, der tiltrækker lystfiskere i stort tal. Tilsvarende er fjordens 'nationalfisk', helten, kommet stærkt tilbage. For ti år siden var fiskeriet på helt stort set stoppet. Samtidig er der i Ringkøbing-Skjern Kommune er der gennemført mange projekter, der skal gøre naturen mere tilgængelig for borgerne - side om side med landbrugshvervet.

... og for byudviklingen

Ringkøbing-Skjern Kommune har også været meget bevidst om, at de restaurerede vandløb i det bynære miljø er et aktiv i byudviklingen. Kommunen har således udstykket attraktive byggegrunde langs vandløbene - til glæde for byboerne.

Mest for pengene

Ole Kamp var også meget opmærksom på, at der i vandplanerne peges på en række veje til at nå målet - men at nogle af de anviste

reduceringsmetoder vil resultere i store udgifter og lille effekt.

"For eksempel viser tal fra miljøministeriet, at vi ved at lave tiltag omkring 53 regnudløb kan opnå en reduktion på 1,5 tons kvælstof og 600 kg fosfor. Det vil koste over 8,5 mio. kr. Tilsvarende kan vi ved at etablere 612 ha. vådområder til en samlet udgift på knap 10 mio. kr. reducere udledning af kvælstof med 69 tons. Der er ingen tvivl om, at vi ved at etablere vådområder i stedet for at lave tiltag omkring regnudløb får langt mere reduktion for pengene," sagde Ole Kamp. Han var også modstander af at gennemføre generelle begrænsninger i landbrugets muligheder for at dyrke jorden intensivt.

"Der er helt bestemt områder, der er mere egnede til intensivt landbrug, end andre. Jorden i de områder, som for årtier siden blev tørlagt i stor stil, er i dag sunket helt sammen. Disse områder bidrager derfor i stor stil til udvaskningen af kvælstof. Ved at være selektive, kan vi komme meget langt," sagde Ole Kamp.

Ringkøbing-Skjern Kommune er hjemsted for en meget stor del af landets dambrug, og også på dette område er kommunen langt i forhold til at begrænse udledningen af kvælstof til vandløbene. Der har været gennemført forsøg med modeldambrug og de nyeste teknologier inden for dambrug, FREAnlæg, er på vej til kommunen.

"Verden er ikke gået i stå, og vi bliver hele tiden klogere. Derfor vil vi også med tiden opdage en række nye måder at løse problemerne på. I stedet for bare at skære ned på antallet af husdyr - kan man udnytte gyllen til produktion af biogas - og oven i købet lave penge på det! Mulighederne er mange; men min bekymring er, at den økonomi, der følger med vandplanerne, vil være bundet fast på bestemte indsatser - selvom det er kommunerne, der skal lave handleplanerne for vandmiljøindsatsen," sagde Ole Kamp.

- kilden til et bedre miljø

Miljøkurser

Følg med på vores hjemmeside - klik ind og læs mere om kurserne på www.ferskvandscentret.dk/kursus

Luftvejledningen.....	1. jun.
Administration af lokalplaner.....	3. jun.
Fravær til nærvær - Lovpligtige sygefraværssamtaler.....	3. jun.
Plantebestemmelse for §3 sagsbehandlere.....	7.-8. jun.
Ådalsprojekter.....	7.-8. jun.
Procesteknik 2.....	7.-9. jun.
Miljøgodkendelse af husdyrbrug for viderekomme.....	8.-9. jun.
Afværgelse ved villaolietanksager.....	9. jun.
Besigtigelse af naturarealer.....	9.-10. jun.
Spildevandsafledning i det åbne land.....	10.-11. jun.
Grundkursus for åmænd.....	14.-16. jun.
Træf for renseanlægs personale.....	15. jun.
Træf for renseanlægs personale, Slagelse.....	17. jun.
Grundkursus i spildevandsrensning (intro. 16.-17. aug.).....	18.-20. aug.
Grundkursus for åmænd.....	30. aug.-1. sep.
Forvaltningsret.....	6. sep.
Kemi for industrisagsbehandlere - NYHED.....	7.-8. sep.
Funktionspraksis for afløbssystemer under regn.....	8.-9. sep.
FVC, Ledernetværk dag 1, Sjælland.....	15. sep.
Kommunale råstofopgaver.....	15.-16. sep.
El på renseanlæg og ved pumpestationer.....	16. sep.
Naturbeskyttelse og -administration - grundkursus.....	20.-21. sep.

Ferskvandscentret

Vejlsøvej 51 • 8600 Silkeborg • Tlf. 8921 2100 • Fax 8921 2188 • kursus@ferskvandscentret.dk

DENIOS.
MILJØBESKYTTELSE OG SIKKERHED

MILJØBESKYTTELSE & SIKKERHED

Faret vild i paragang-junglen ?

Er du også træt af, at lede forgæves efter regler, standarder, forskrifter og bestemmelser?

DENIOS har gjort det nemmere for dig!

Med "Den Professionelle Miljøguide" er disse samlet og beskrevet på en enkel og overskuelig måde.

BESTIL MED DET SAMME!

Bestil den GRATIS i dag på
telefon 76 24 40 80 (normal pris 79,- DKK)